

2024

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-8

(Indian Epigraphy, Palaeography and Chronology)

Full Marks : 65

*The figures in the margin indicate full marks.*

*Candidates are required to give their answers in their own words  
as far as practicable.*

Section – A

(Marks : 10)

Unit - III

(Marks : 05)

1. अधोलिखितेषु यथामति पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः।

1×5

- (a) भारते Asiatic Society नाम प्रतिष्ठानं केन प्रतिष्ठितम्?
- (b) केन विदुषा प्रथमतः आदि-ब्राह्मीलिपेः पाठोद्घारे साफल्यं प्राप्तम्?
- (c) 'EI' इति पत्रिकायाः पूर्णरूपं लिख्यताम्।
- (d) 'South Indian Inscriptions' इति पत्रिकायाः प्रथमभागः कदा प्रकाशितः?
- (e) राधाकान्तशर्मा तर्कवागीशः कस्य अभिलेखस्य अनुवादक आसीत्?
- (f) कामरूपशासनावली इति ग्रन्थस्य रचयिता कः?
- (g) भारतीय-पुरातत्त्व-सर्वेक्षणस्य (Archaeological Survey of India) प्रथमः सर्वाध्यक्षः (Director General) क आसीत्?
- (h) 'Inscriptions of Aśoka' – इति पुस्तकमाला केन प्रकाशिता?

Unit - IV

(Marks : 05)

2. निम्नलिखितेषु कस्यचनैकस्य टीका लेखनीया।

5×1

- (a) डि. सि. सरकारमहोदयः (D. C. Sircar).
- (b) जे. एफ. फ्लीटमहोदयः (J. F. Fleet).
- (c) ए. कनिंहममहोदयः (A. Cunningham).

(2)

Section – B

(Marks : 25)

Unit - I

(Marks : 10)

3. अधोलिखितयोः कस्यचन एकस्य उत्तरं दीयताम्।

- (a) भारतवर्षे लिखनचर्चायाः प्राचीनत्वम् इति विषयमवलम्ब्य कश्चित् प्रबन्धो विरचनीयः।  
(b) ब्राह्मीवर्णमालायाः पाठोद्धारस्य इतिहासः विव्रियताम्।

10

10

Unit - II & III

(Marks : 15)

4. प्राचीनभारते मसिप्रस्तुतपद्धतेः विवरणं प्रदीयताम्। लेखनी नाम कासीत्? प्राचीनभारते लिखनार्थम् उद्भूतार्थं च उपयुक्तानि साधनानि उल्लिख्यन्ताम्।

4+2+4

अथवा,

प्राचीनभारते ताम्रशासनानां संरक्षणविषयमवलम्ब्य प्रबन्धमेकं लिख्यताम्।

10

5. अधोलिखितेषु यथामति पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः।

1×5

- (a) समुद्रगुप्तस्य एलाहाबादस्तम्भाभिलेखे का लिपिः परिलक्षिता?  
(b) मौर्यपतेः अशोकस्य सारनाथगौणस्तम्भाभिलेखे कस्याः लिपेः उपयोगो दृश्यते?  
(c) प्रोटोबेङ्गलि इति नाम्ना का लिपिः अभिहिता?  
(d) ग्रन्थलिपिः भारतवर्षस्य कस्मिन् स्थाने उपलभ्यते?  
(e) कस्मिन् ग्रन्थे चतुःषष्टिलिपीनाम् उल्लेखः प्राप्यते?  
(f) पालवंशीय-नृपाणाम् अभिलेखाः कया लिप्या लिखिताः?  
(g) केन ब्राह्मीलिपेः नामकरणं कृतम्?  
(h) भारतवर्षे प्राप्तः प्राचीनतमः अभिलेखः का भाषामाश्रित्य रचितः?

(3)

## Section – C

(Marks : 30)

## Unit - I &amp; II

(Marks : 15)

6. (a) अधोलिखितयोः कस्यचनैकस्य ऐतिहासिकतात्पर्यम् आलोचनीयम्। 5×1
- (i) बहुकं हि दोसं समाजमिह पसति देवानं पियो पियदसि राजा।
- (ii) इकं च लिपिं हेदिसमेव उपासकानंतिकं निखिपाथ।
- (b) निम्नलिखितेषु यथाकामम् एकस्य टीका कार्या। 5×1
- (i) धम्मलिपी।
- (ii) महामाते।
- (iii) भिखुसंघसि।
7. (a) अधोलिखितेषु एकस्य टीका कार्या। 5×1
- (i) सुदर्शनं तडाकम्
- (ii) यवनराजः तुषास्फः
- (iii) क्षत्रपः

अथवा,

- (b) अधोलिखितयोः कस्यैकस्य ऐतिहासिकतात्पर्यम् आलोचनीयम्। 5×1
- (i) अपीडयित्वा करविष्टिप्रणयक्रियाभिः पौरजानपदं जनं...
- (ii) दक्षिणापथपतेः सातकर्णेः द्विरपि निर्व्याजमवजित्यावजित्य...

## Unit - III &amp; IV

(Marks : 15)

8. मेहरौलिलौहस्तम्भाभिलेखे उल्लिखितस्य चन्द्रराजस्य परिचयः समीक्षणपूर्वकम् उपस्थापनीयः, तत्र किं तावत् तत्त्वं ग्रहणीयमिति मन्यते? 7+3

अथवा,

‘एराण’ इति स्थानस्य प्राचीनं नाम किम्? समुद्रगुप्तस्य एराणाभिलेखे तस्य कीदृश्यः कीर्तयः समुल्लिखिताः? 2+8

9. (a) अधोलिखितयोः कस्यचनैकस्य ऐतिहासिकं तात्पर्यम् उल्लिख्यताम्।

5×1

(i) मात्स्यन्यायमपोहितुं प्रकृतिभिर्लक्ष्म्याः करं ग्राहितः श्रीगोपाल इति क्षितीश...

(ii) मतमस्तु भवतां महासामन्ताधिपति-श्रीनारायणवर्मणा दूतक-युवराज-श्रीत्रिभुवनपालमुखेन वयमेवं विज्ञापिताः।

अथवा,

(b) अधोलिखितेषु कस्यचिदेकस्य टीका कार्या।

5×1

(i) भूमिच्छिद्रन्यायः

(ii) पाटलिपुत्र-जयस्कन्धावारः

(iii) गोपालदेवः।

---